

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

โดย อาจารย์ภาสิต ศิริเทศ
สาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สาระสำคัญ

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กและเก่าแก่ที่สุดที่เป็นรากฐานของระบบสังคมทั้งหลายเพราะฉะนั้น ครอบครัวจึงได้ชื่อว่าเป็นสถาบันเบ็ดเสร็จ (All Inclusive Institution) โดยไม่มีสถาบันใดๆ ที่ทำหน้าที่แทนสถาบันครอบครัวได้ทุกอย่าง มนุษย์ย่อมมีการเกิดและได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว ได้รับความรักจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง มนุษย์จึงจะสามารถเจริญเติบโตได้อย่างปกติ มีความต้องการชีวิตครอบครัวเมื่อเติบโตใหญ่ พ่อแม่จึงเป็นบุคคลสำคัญในการปลูกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่ การเอาใจใส่บุตรให้ได้รับความรู้ ศิลธรรม จรรยา มารยาท ตลอดจนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization)

สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ทางสังคม นอกจากนี้ยังช่วยสร้างบุคลิกภาพแห่งความเป็นมนุษย์อีกด้วย

ความหมายของครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

พจนานุกรม

ผู้ร่วมครัวเรือน ได้แก่ สามี ภรรยาและบุตร นอกจากนี้ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาต่างก็ให้ความหมายของครอบครัว ในลักษณะที่แตกต่างกัน

สังคมวิทยา

รูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างแบบ (pattern) หรือ โครงสร้าง (structure) ของการอยู่ร่วมกัน

นักจิตวิทยา

สถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์ สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลุกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครอบครัว

(ต่อ)

ชีววิทยา

กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกันทางสายโลหิต เช่น สามิภรรยา มีบุตร บุตรเกิดจากอสุจิของบิดาผสมกับไข่ที่สุกของมารดา ฉะนั้น บิดามารดาและบุตรซึ่งเกี่ยวข้องกันทางสายโลหิต

กฎหมาย

ชายและหญิงที่จดทะเบียนสมรสกันมีบุตร บุคคลเหล่านี้จะเป็นครอบครัวเดียวกันตามกฎหมาย บิดามารดาและบุตรมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อกันกฎหมาย บุตรมีสิทธิได้รับมรดกจากบิดามารดา

เศรษฐกิจ

คนที่ใช้จ่ายร่วมกันจากเงินงบประมาณเดียวกัน ถึงแม้สมรสแล้วจะแยกบ้านออกไปอยู่ต่างหากแต่ยังคงมีพันธะทางศีลธรรมที่ต้องสงเสียดเงินทองให้ใช้จ่ายซึ่งเป็นการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณเดียวกัน จัดว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน

(ต่อ)

สังคม

กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันอาจเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมายแต่มีปฏิสัมพันธ์กัน ให้ความรักและเอาใจใส่ต่อกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน เช่น ลูกของลูกจ้างอยู่ในบ้านเดียวกัน เจ้าของบ้านให้ความรักดูแลเอาใจใส่ ก็นับว่าเด็กนั้นเป็นครอบครัวในแง่ทางสังคม ความสัมพันธ์นั้นอาจจะแน่นแฟ้นมั่นคง หรือร้าวรานแต่ไม่ถึงกับแตกแยกก็ยังนับว่าเป็นครอบครัวอยู่

สรุป

เมื่อพิจารณาความหมายของครอบครัวตามนัยของอนามัยครอบครัว จึงมีความหมายในแง่ทางสังคม เพราะในเรื่องการดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว หัวหน้าครอบครัวหรือเจ้าบ้าน จะต้องดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวทุกคนไม่ว่าจะมีความเกี่ยวพันกันทางสายโลหิต ทางกฎหมาย หรือไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตก็ตาม

การสมรส

การสมรส หมายถึง **การที่ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศในรูปแบบที่
สังคมยอมรับ** โดยในแต่ละสังคมจะมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนสำหรับคู่สมรส
เพื่อความถูกต้อง เช่น บางสังคมการสมรสจะสมบูรณ์ต้องผ่านพิธีกรรมทางศาสนา
เป็นต้น ในปัจจุบันสังคมส่วนมากจะกำหนดเอาการจดทะเบียนสมรสเป็นหลัก
สำคัญที่สุดในการปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ชายหญิงที่จะสมรสกันนั้นต้องผ่านการ
เลือกบุคคลที่ตนพอใจหรือไม่นั้นก็แล้วแต่สภาพการณ์ของสังคม ซึ่งทฤษฎีในการ
เลือกคู่ครองก็มีหลายทฤษฎี แต่ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างประกอบการพิจารณา ดังนี้

ทฤษฎีแห่งความคล้ายคลึง (The Theory of Homogamy)

เป็นทฤษฎีที่คู่สมรสจะเลือกคู่ครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตน เช่น ด้านการศึกษา ฐานะ สถานภาพทางสังคม รสนิยม อายุ ทักษะคติ เชื้อชาติ ศาสนา ที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น เช่น คนมีความรู้แต่งงานกับคนมีความรู้ระดับเดียวกัน ราชวงศ์แต่งงานกับราชวงศ์ คนไทยแต่งงานกับคนไทย คนในวรรณะพราหมณ์แต่งงานกับพราหมณ์ จัณฑานกับจัณฑาน เป็นต้น

ทฤษฎีแห่งความแตกต่าง (The Theory of Heterogamy)

เป็นทฤษฎีที่คู่สมรสจะเลือกคู่ครองที่มีลักษณะที่แตกต่างไปจากต้น เช่น อาจต่าง
ชั้นวรรณะ คนมีความรู้สูงอาจแต่งงานกับคนที่มีความรู้ต่ำกว่า หรือต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา
คนผิวดำแต่งงานกับคนผิวขาว เป็นต้น

หน้าที่ของครอบครัว
(Functions of the Family)

หน้าที่ของครอบครัว (Functions of the Family)

หน้าที่ของครอบครัว คืองานที่ครอบครัวพึงปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่มวลสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้สมาชิกเหล่านั้นอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยที่ครอบครัวเป็นสถาบันที่เก่าแก่และจำเป็นที่สุดของมนุษย์ ครอบครัวจึงมีการทำหน้าที่ต่างๆ แบบเดียวกันในทุกสังคมของมนุษย์ จนเราอาจเรียกได้ว่าเป็นหน้าที่สากล คือเป็นหน้าที่ซึ่งครอบครัวของทุกสังคมต้องกระทำ เฉลียว บุญยงค์ (2538: 47) ได้สรุปหน้าที่ของครอบครัวโดยทั่วไป ได้ดังนี้

1. หน้าที่ทางชีววิทยา

หรือหน้าที่การให้กำเนิดแก่สมาชิก ความต้องการทางสรีระอย่างหนึ่งของมนุษย์ คือ เพศรส ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีบุตร การให้กำเนิดแก่สมาชิกต้องอาศัยพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางชีววิทยา การให้กำเนิดแก่สมาชิกควรจะเป็นตามธรรมชาติ กล่าวคือ เมื่อชายหญิง กระทำกิจกรรมทางเพศร่วมกัน ฝ่ายหญิงก็มีครรภ์ เมื่อครบกำหนดก็คลอดบุตรถ้าสุขภาพของมารดาและบุตรดี บุตรก็จะเจริญเติบโตไปตามลำดับ บิดามารดาจะต้องเลี้ยงดูบุตรให้มีคุณภาพ สามารถทำประโยชน์ให้สังคมได้

2. หน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

เมื่อครอบครัวผลิตเด็กออกมาแล้ว พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง จะต้องช่วยกันเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป หน้าที่นี้นับว่าสำคัญมาก ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการด้วยกันคือ

- 2.1 การเลี้ยงดูเด็กอ่อนเพื่อให้มีร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโต มีจิตใจสมบูรณ์
- 2.2 การอบรมสั่งสอนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามให้เด็ก

3. หน้าทีในการให้ความรัก

หน้าทีนี้ยังไม่มีสถาบันใดทำแทนได้ดีกว่าครอบครัว ความรักที่เด็กได้รับจากบิดามารดา หรือจะครอบครัวตนเป็นความรักที่ต่อเนื่อง ไม่มีวันสิ้นสุด เด็กที่ขาดความรักขาดความเอาใจใส่จากครอบครัว มักจะก่อปัญหาขึ้นเพื่อเรียกร้องความสนใจ เด็กมักจะมีอาการโกรธ จี้ใจฉาน ไม่รักใคร จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลภายนอก ครอบครัวก็มักจะปรับไม่ได้ หรือได้ก็ไม่ดีพอ เมื่อถึงวัยแต่งงานก็ปรับตัวให้เข้ากับคู่สมรสของตนไม่ได้

4. หน้าที่ในทางเศรษฐกิจ

คือการหาเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงดู **สนองความต้องการตามปัจจัยสำคัญ 5 ประการ** คือ

1. อาหาร
2. เสื้อผ้า
3. ยารักษาโรค
4. ที่อยู่อาศัย
5. การศึกษา

อันเป็นความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์

5. หน้าที่ในการให้ความปลอดภัย

บิดา มารดา มีหน้าที่ให้ความปลอดภัยแก่บุตรนับตั้งแต่บุตรปฏิสนธิ เมื่อคลอดออกมาแล้วบุตรจะต้องได้รับการปกป้องอย่างรอบคอบ ความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าในทางโภชนาการ จะช่วยให้ครอบครัวปลอดภัยและเจริญเติบโตแข็งแรง นอกจากพ่อแม่ จะให้ความปลอดภัยแก่บุตร โดยตรงแล้ว สมาคมผู้ปกครอง สมาคมสุขภาพจิต คลินิกสุขวิทยาจิต ฯลฯ ล้วนเป็นสถาบันที่ช่วยปกป้องอันตรายให้ความปลอดภัยแก่เด็กให้ความรู้แก่ครอบครัว ทำหน้าที่นี้ได้อย่างดี

6. บทบาทในการให้การศึกษา

การศึกษาในตอนเริ่มแรกชีวิตนั้น เด็กไม่ได้รับไปจากการสั่งสอนด้วยวาจาอย่างเดียว แต่เรียนรู้โดยการเลียนแบบด้วยในฐานะครูคนแรกของบุตร บิดา มารดา จะต้องให้ความรู้ทุกๆด้านแก่บุตร ให้บุตรยอมรับและเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชน ถ้าครอบครัวมีสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเด็ก การศึกษาของเด็กก็จะดีทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ การศึกษาในครอบครัวจะเป็นผลเพียงไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับแรงเสริมที่ครอบครัวให้แก่เด็ก เด็กที่บิดามารดาฝึกให้ช่วยตนเองจะเป็นคนทำงานเป็น รับผิดชอบในการทำงาน วินัยที่ครอบครัวฝึกให้ย่อมช่วยให้เด็กเป็นคนที่อยู่ในระเบียบวินัย

7. หน้าที่ในทางศาสนา

ครอบครัวควรจะอบรมสั่งสอนและชักจูงให้บุตรได้กระทำหน้าที่อันเป็นศาสนกิจประจำวัน เช่น การทำบุญตักบาตร การสวดมนต์ไหว้พระ การทำใจให้สะอาดปราศจากอหิงสา (ราคะ โลภะ โทสะ โมหะ) ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา และ อุเบกขา) ถ้าบุตรเข้าใจและปฏิบัติได้ ก็จะทำให้จิตใจเป็นสุข ครอบครัวควรจะทำหน้าที่เหล่านี้ตั้งแต่บุตรของตนยังอยู่ในวัยเด็ก ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กเรียนรู้ได้ง่าย

8. หน้าที่ในทางสันตนาการ

การขจัดปลดปล่อยความเคร่งเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์การปลดปล่อยความเคร่งเครียดทางอารมณ์เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับผู้ใหญ่ แต่สำหรับเด็กการเล่นอย่างสนุกสนานเป็นส่วนที่ช่วยให้เด็กเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ พร้อมกันหลายด้าน ครอบครัวจึงควรจัดสันตนาการให้กับเด็กทั้งในบ้านและในบริเวณบ้าน รวมทั้งนอกบ้านด้วย

9. หน้าที่ในการสงเคราะห์คนชรา

หน้าที่นี้เป็นแนวโน้มในสังคมที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแล หากไม่มีการเตรียมความพร้อมที่ดีพออาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาในหลายๆ ด้านซึ่งจะกลายเป็นภาระของครอบครัว สังคม และประเทศ

9. หน้าที่ในการสงเคราะห์คนชรา

หน้าที่นี้เป็นแนวโน้มในสังคมที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแล หากไม่มีการเตรียมความพร้อมที่ดีพออาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาในหลายๆ ด้านซึ่งจะกลายเป็นภาระของครอบครัว สังคม และประเทศ

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกของมนุษย์ แม้ครอบครัวจะมีวิวัฒนาการมาหลายรูปแบบ แต่ครอบครัวทุกรูปแบบมีความสำคัญเหมือนกันต่อสมาชิก ความสำคัญของครอบครัว

มีหลายประการ ได้แก่

1. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่สุดของมนุษย์ และเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ ของสมาชิกใหม่ในครอบครัว
2. เป็นหน่วยของสังคมพื้นฐาน ที่ประกอบด้วยวิถีชีวิตของสมาชิกทุกคน วิถีชีวิตนี้ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ และการเมือง การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และจริยธรรม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของสังคม
3. ครอบครัวเป็นหน่วยเศรษฐกิจพื้นฐานของสังคม ที่สามารถจุนเจือเด็ก และเยาวชน ที่ยังต้องการพึ่งพาผู้อื่นในวัยเยาว์

(ต่อ)

4. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และการให้การศึกษาในครอบครัว มีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพของคน และบุคลิกภาพ ซึ่งรวมทั้งค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน วิถีชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อกัน โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ครอบครัวเป็นบ่อหลอมความคิด ค่านิยมต่างๆที่สำคัญ

5. ปัญหาสังคมหลายประการจะป้องกันได้ โดยสถาบันครอบครัว สถาบันครอบครัวที่รวมตัวกันได้ จะเป็นกลุ่มพลัง/ชุมชน ที่สามารถพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของตนเองได้

ลักษณะโครงสร้างของ
ครอบครัว

ไม่ว่าจะเป็นสามี หรือภรรยา หรือลูก มีเป้าหมายชีวิตเหมือนกัน เป็นเป้าหมายเดียวกัน เช่น ต้องการสร้างครอบครัวให้มีความสุข ปราศจากอบายมุข ทั้งสามี ภรรยา บุตร จะต้องละเว้นจากอบายมุข ทั้งปวง ถ้าไม่เช่นนั้นครอบครัวก็จะไม่มีความสุข

1. มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Common purpose)

2. เป็นการแบ่งงานกันทำ
ตามความชำนาญเฉพาะ
ด้านระหว่างสมาชิก
(Specialization among
members)

ในครอบครัวจะมีการแบ่งงานกันทำระหว่างสมาชิกโดยอาศัยความ
ชำนาญเฉพาะด้าน เช่น

- ภรรยาทำกับข้าว
- สามีขับรถ
- ลูกช่วยทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น

ในครอบครัวจะมีการกำหนดว่าใครเป็นผู้นำครอบครัว ใครมีบทบาทและสถานะอย่างไรในครอบครัว เช่น ครอบครัวคนจีนจะเด่นชัดในเรื่องบทบาทและสถานะมากกว่าระหว่างลูกสาวและลูกชาย

3. ครอบครัวต้องมี
ลักษณะเป็นผู้นำและมี
การกำหนดสถานะ
(Leadership and status)

4. ครอบครัวต้องมีความ ร่วมมือกัน (Cooperation)

ต้องมีการร่วมมือกันในการทำงาน สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สมาชิก
ภรรยา ช่วยกันทำงานหารายได้ให้กับครอบครัว ส่วนลูกให้กำลังใจ
ขยันเรียน เป็นต้น

5. ต้องมีการสื่อสาร
ภายในครอบครัว
(Communication)

ในครอบครัวต้องมีการพบปะพูดคุยกัน โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอนลูก
ทั้งนี้วงจรชีวิตครอบครัว วงจรชีวิต (Family life cycle) สามารถแบ่งกลุ่ม
ได้ดังนี้

- (1) เป็น โสด (Bachelorhood)
- (2) คู่สมรสใหม่ (honey mooners)
- (3) ครอบครัวที่มีบุตร (Parenthood)
- (4) ครอบครัวที่อยู่คนเดียว (Dissolution)

โดยที่ในแต่ละแบบนี้จะประกอบไปด้วยบุคคลในวัยต่างๆ ดังนี้

1. วัยทารก (Baby)

เป็นวัยที่ไม่มีอิทธิพลอะไรเลยต่อการซื้อ เพราะพ่อแม่เป็นผู้จัดหาทุกอย่างให้

2. วัยก่อนเข้าเรียน (Preschool child)

อายุ 3-6 ปี เป็นวัยที่เริ่มมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของพ่อแม่ โดยเด็กจะรบเร้าให้พ่อแม่ซื้อให้ อยากได้อะไรต้องได้ นักการตลาดต้องเล่นกับวัยนี้

3. วัยเรียน (School age)

อายุ 7-12 ปี เป็นวัยเรียนระดับประถม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อน้อยกว่าวัยก่อนเข้าเรียน นักการตลาดมักใช้วิธีจูงพ่อแม่ที่อยากเห็นความเจริญเติบโตของลูก

(ต่อ)

4. วัยรุ่น (Teenage)

- อายุ 13-19 ปี เป็นวัยที่ติดเพื่อนมาก ไม่ค่อยไปไหนมาไหนกับพ่อแม่
- เป็นวัยที่ได้รับความคิดเห็นจากเพื่อน (Peer group pressure) มักทำอะไรตามเพื่อน
- ชอบเลียนแบบบุคคลที่ตนยกย่องบูชา (Idol)

5. วัยผู้ใหญ่ (Adolescent)

อายุ 25-40 ปี เป็นวัยฉกรรจ์ วัยหนุ่มสาว ทำอะไรตามใจตัวเอง

6. วัยแต่งงาน (Honeymooners)

เป็นวัยที่อยู่ในช่วงการสร้างเนื้อสร้างตัวพยายามเก็บเงินซื้อบ้าน ซื้อรถ การใช้จ่ายเงินต้องมีการปรึกษากัน

(ต่อ)

7. วัยที่เริ่มมีบุตร (Parenthood)

เป็นกลุ่มที่ใช้เงินเพื่อบุตรมากขึ้น ให้ความสนใจสินค้าสำหรับเด็กมากขึ้น
ประกันชีวิต อาหาร การดูแลสุขภาพ เสื้อผ้าเด็ก

8. วัยที่เป็นม่าย (Desolution)

เป็นวัยที่เฝ้าดูการเจริญเติบโตของลูกหลาน รักหลานมากกว่าลูก
เนื่องจากว่าวัฏจักรชีวิตครอบครัวตั้งแต่วัยผู้ใหญ่ (Adolescent) ขึ้นไปเป็นขั้น
ที่มีอำนาจซื้อสูง

ประเภทของครอบครัว

1. ครอบครัวเนื้อแท้หรือครอบครัวพื้นฐาน (Nuclear or Elementary)

เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดที่สุด ประกอบด้วย พ่อแม่ และลูกๆ แต่บางสังคมวัฒนธรรมอาจกำหนดให้ญาติบางคนอาศัยร่วมอยู่ด้วย ซึ่งอาจจะเป็นพี่หรือน้องของสามีหรือภรรยา ที่ยังเป็นโสด แต่อำนาจของหัวหน้าครอบครัวมีอยู่อย่างสมบูรณ์ ครอบครัวประเภทนี้ตามปกติจะมีสมาชิกน้อยมาก อาจจะมีเฉพาะสามี ภรรยา และลูกๆ เท่านั้น

2. ครอบครัวขยายหรือครอบครัวร่วม (Extended or Joint Family)

ได้แก่ ครอบครัวแบบเนื้อแท้หรือครอบครัวพื้นฐานตั้งแต่สองครอบครัวขึ้นไปมารวมกันเข้ากลายเป็นหน่วยครอบครัวใหม่ที่ใหญ่กว่าครอบครัวเดิมนั้นเอง อำนาจสิทธิ์ขาดในการตัดสินใจต่างๆ มิได้อยู่ที่พ่อหรือแม่ แต่อยู่กับญาติผู้ใหญ่ที่อาวุโสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก

3. ครอบครัวซ้อน (Composite or Compound Family)

ครอบครัวแบบนี้เกิดขึ้นในสังคมที่อนุญาตให้ชายหรือหญิงมีภรรยาหรือสามีได้มากกว่าหนึ่งคน ซึ่งแยกได้ดังนี้

1) ชายมีภรรยาได้หลายคน (polygynous marriage)

2) หญิงมีสามีได้หลายคน (polyandrous marriage)

ทั้งสองระบบนี้คู่ครองจะอยู่ร่วมในครอบครัวเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ย่อมถือว่าร่วมในครอบครัวเดียวกัน ชายไทยที่มีภรรยาและบุตรแล้ว แต่กลับไปแต่งงานใหม่ (มีเมียน้อย) ถ้าชายนั้นเอาหญิงเมียน้อยมาอยู่ด้วยก็เกิดเป็นครอบครัวซ้อนขึ้น

4. ครอบครัวสาระ (Essential Family)

ครอบครัวแบบนี้เป็นครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นจากพ่อผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว เนื่องจากออกไปทำมาหากินนอกบ้าน เช่น ทำงานต่างอำเภอ ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ ความอบอุ่นที่ลูก ๆ ได้รับจึงตกอยู่กับแม่ โดยมีแม่เป็นหลักของครอบครัว เนื่องจากแม่ต้องอยู่ในฐานะรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของลูก ๆ ครอบครัวประเภทนี้บางที่เรียกว่า ครอบครัว

สรุป

สถาบันครอบครัวจึงยังคงเป็น สถาบันพื้นฐานของสังคม ที่จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ ของประชากรไทย โดยเน้นให้การดูแล ทางด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ความคิดและศักยภาพเชิงเศรษฐกิจ และสังคมในอนาคต แต่โครงสร้างครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการแตกแยกของครอบครัว ทำให้ครอบครัวจำนวนหนึ่ง เป็นครอบครัวที่มีภาวะเสี่ยงสูง ที่จะไม่สามารถทำหน้าที่ บทบาท ในการดูแล อบรม เด็ก และเยาวชน ในครอบครัวตนได้ดี ครอบครัวที่มารดาหรือบิดาทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียว อาจมีปัญหาด้านเศรษฐกิจที่จะก่ออุปสรรค การใช้เวลาเพื่อดูแล อบรม สั่งสอน อาจไม่เพียงพอและการที่ครอบครัวไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น

Thank You

And Good Luck